

quandoque
Mili-
dem Re-
am orum
genis
Sedi Apo-
licam in
ministra-
um una
ent: Et
lu de
si eidem
tuo se
pedis.

§.3. Et quandoque illi per Romanos Pontifices præde-
cessores nostros, Regibus Castellæ, & Legionis hujus-
modi, seu eorum primogenitis, aut propinquioribus in-
fantibus nuncupatis respectivè, in administrationem,
dum expediens fore visum fuerit, concedi consueverint,
illorumque ad præsens idem Catholicus Rex in Impera-
torem electus perpetuus administrator per Sedem præ-
dictam deputatus existat, ipsarumque militiarum Magi-
strorum electiones, ad præceptoriam militiam hujusmo-
di præceptores seu milites spectare noscantur, ac inter
eos, occurrente dictorum Magistrorum vacatione, su-
per electionibus pro tempore faciendis, possent quando-
que dissensiones oriri, plurimumque Regis Castellæ, &
Legionis pro tempore existentis interfit, ut ipse Magi-
stratum hujusmodi curam, & administrationem habeat,
cum Magistratus ipsi quamplurimas Civitates, & Arces,
partim ab ipsis Regibus Castellæ, & Legionis donatas,
partim per ipsos Magistros ab infidelium manibus pro-
prij sanguinis effusione comparatas, & acquiritas possi-
deant, & si illorum Magistri aliquando se Regi opponere-
rent, ex illorum institutione, quæ ad eorundem Regno-
rum pacem & quietem, ac infidelium expugnationem
emanavit, gravia scandala, & pericula in Regnis ipsis,
prout proximis annis cum in minoribus constituti, & di-
ctorum Regnorum regimini & administrationi præpo-
siti essemus, propter aspirationes ad ipsos Magistratus
oculis nostris vidimus, succedere possent, si autem Ma-
gistratus ipsi Coronæ Regiæ Regis Castellæ, & Legio-
nis hujusmodi pro tempore existentis perpetuò unirentur,
annecterentur, & incorporarentur, ita tamen quod
ex illorum hujusmodi unione tituli singulorum Magi-
stratum hujusmodi ad infra scriptum effectum extincti
non censeantur, illi per Regem ipsum longè melius regi
& gubernari possent, curaretque Rex ipse, ut illarum mili-
tiarum milites idonei, & in arte militari adeo periti, &
experti essent, ut de illis merito sperari posset, quod non
solum dicta regna ab infidelibus defenderent, sed ipsum
Regem ad expeditionem contra Turcas, & alios infideles
maritima classe, ac terrestri exercitu suscipiendam & pro-
sequendam ultro sollicitarent, & invitarent, scandalisque
& dissensionibus inter ipsos præceptores, seu milites,
electores, ac aliis periculis quæ exoriri possent obviare-
tur, ipseque Carolus Rex in Imperatorem electus ad san-
ctum pacis & unitatis Regum & Principum opus, quod
pro totius Christianæ reipublicæ necessaria defensione,
ac contra hostes Turcas felici expeditione perficere, &
concludere desideramus, pro sua religione & devotione
in hanc sanctam Sedem nos plurimum juvare, ac tempu-
blicam Christianam à tam gravi periculo in quo consti-
tuta est, divina favente gratia liberare possent, ac omnia
pro fidei Catholicæ exaltatione, ac infidelium barbarorum
depressionem, libentius & constantius facere non cessaret,
similiterque ejus successores facere parati essent, milites-
que dictarum militiarum, sub Regis hujusmodi discipli-
na magistrali, & experti, & ad conferendum manus con-
tra Turcas, & infideles hujusmodi, multo promptiores
& alacriores redderentur.

ideo d. ad
nistratiomē
miliarum
miliarum
Coronæ Re-
perpetuo
m.

§.4. Nos præmissa diligenti consideratione pensan-
tes, ac animo revolventes, qualia, & quanta ejusdem Ca-
roli Regis in Imperatorem electi majores, prius, ac etiam
nostris temporibus, pro expurgatione infidelium & bar-
bararum nationum perfecerint, quodque Regna, & Ter-
ras, ac insulas ab ipsorum infidelium manibus eriperint,
& ad Christianam religionem reduci curaverint, & quæ
ipse Carolus Rex in Imperatorem electus, tam ferventi
animo hac tempestate nostra pro Christianæ fidei reli-
gione, & hujus sanctæ Sedis dignitate tuenda, adversus
Martinum Lutherum præfatum, & ejus fautores ac alios
qui contra nos, & dictam Sedem superbæ cornua erexe-
runt, ac in dictæ insulæ Servarum expugnatione, quam
divino assistente auxilio, sibi subdidit, digne & laudabi-
liter effecerit, ac sperantes quod quanto majoribus be-
neficiis & gratiis Majestas sua à Sede Apostolica se præ-
munitam & affectam cognoverit, tanto magis eidem Ec-
clesiæ, cujus advocatus, ut præfertur, existit, exuberantes
favores, quoties opus fuerit exhibebit, ac brevi tempore,
pro sua ipsius singulari devotione ac virtute, Regiaque
Bullar. Mag. Tom. I.

magnanimitate & imperiali celsitudine, ad honorem
Dei & nominis Christiani propagationem, adversus
nefandissimos Turcas Christiani nominis perpetuos ho-
stes, & contra spurcissimam illam gentem, quæ Chri-
stianum sanguinem avide sicit, & nostris cervicibus im-
minet, justissimum bellum suscipiet, ac tot provincias &
Regna ab ipsis Turcis & aliis infidelibus occupata recu-
perabit, & nomen Salvatoris Domini nostri JESU CHRIS-
TI longè lateque propagabit, habita super iis cum ve-
nerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus matura
deliberatione, ac eorum consilio & assensu, Magistratus
prædictos, quorum omnium qualitates, necnon verum
& ultimum vacationis modum, illorumque ac Coronæ
Regiæ Castellæ, & Legionis hujusmodi regnorum veros
annuos valores, præsentibus pro expressis haberi volen-
tes, eidem Coronæ Regiæ, etiam si Corona ipsa aliquo
tempore ad mulierem spectaret, cum omnibus præemi-
nentis, jurisdictionibus, facultatibus, redditibus, juri-
bus, obventionibus, & pertinentiis suis universis, aucto-
ritate Apostolica, tenore præsentium perpetuò unimus,
annectimus, & incorporamus. Ita quod jus administrandi
iplos Magistratus, sive in virum, sive in mulierem cum
corona transeat, & omnia quæ ipsi Magistri, qui pro tem-
pore fuerint, facere & exercere, & commendas ipsas, &
præceptorias, ac alia beneficia militiarum hujusmodi,
personis idoneis conferre liberè possint, in omnibus, per
omnia, perinde ac si unio hujusmodi quoad præmissa
duntaxat, minimè facta fuisset, ipsorumque Magistratum
possessionem propria auctoritate liberè continuare, seu
illam de novo sibi, & Regi Castellæ & Legionis pro
tempore existentis, etiam propria auctoritate liberè ap-
prehendere, & perpetuò retinere, illorumque fructus,
redditus, & proventus, in suos, ac Magistratum hujus-
modi usus, ad quos deputati sunt, & utilitatem conver-
tere, dicte sanctorum locorum, & quorumvis aliorum li-
centia, seu consensu minimè requisitis. Ita tamen quod
ipse Catholicus Rex in Imperatorem electus, ejusque
successores Castellæ & Legionis Reges pro tempore exi-
stentes, ea quæ spiritualia concernunt, per personas dictarum
militiarum religiosas, per ipsos Reges pro tempore
existentes ad id deputandas, ad eorum nutum amovibi-
les, probe, & laudabiliter exerceri facere debeant, & tes-
neantur. Quibus sic pro tempore deputatis personis ge-
rendi, faciendi, mandandi, ordinandi, exercendi, exequen-
di, & disponendi omnia & singula quæ dictarum mili-
tiarum Magistri pro tempore existentes, de jure, vel Con-
suetudine, aut alias quomodolibet facere, gerere, exerce-
re, mandare, disponere, exequi poterant & consueverant,
auctoritate & tenore præmissis plenam, liberam, & om-
nimodam facultatem concedimus, & ne in præjudicium
dictæ unionis per milites, seu fratres dictorum Ordinum
aliquid de facto teneatur, per viam electionis, vel postu-
lationis, seu alias decedente Rege, vel Regina, qui dictos
Ordines administraverit, auferimus ab eis omne jus aë
potestatem eligendi, postulandi, vel de novo administra-
tore perpetuo providendi, & sub pœna excommunicati-
onis, ac privationis commendatarum & præceptoriarum,
ac aliorum beneficiorum, quæ obtinent, inhabilitatisque
ad ipsa in posterum obtinenda, omnibus & singulis pro-
hibemus, ne eligant, postulent, vel de eligendo aut po-
stulando tractent, quas pœnas volumus eos ipso facto
incurrere, absolutionem nobis & successoribus nostris
Romanis Pontificibus pro tempore existentibus specia-
liter reservantes.

§.5. Non obstantibus nostra, qua volumus quod in
unionibus exprimi deberet valor etiam beneficii, cui unio
fieret, & semper commissio fieret ad partes, vocatis quo-
rum interest, ac aliis constitutionibus, & ordinationibus
Apostolicis, necnon statutis, & consuetudinibus, ac sti-
bilimentis, usibus, & naturis dictarum militiarum, jura-
mento, & confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate
alia roboratis, privilegiis quoque, & indultis, ac litem-
ris Apostolicis dictis militiis, eorumque præceptoribus,
militibus, & conventibus per dictam Sedem forsan cõces-
sis, illis præsertim quibus caveri dicitur, quod Magist-
tus de Alcantara, de Calatrava per personas regulares S.
Augustini, & Cisterciensis Ordinis hujusmodi expris-
G G g 2 profus

Derogatio con-
trariorum.

professas, & non uxoratas, ac alias certo modo qualifica-
 tas dumtaxat, obtineri possint, quibus, etiam si ad eorum
 derogationem, de illis eorumque totis tenoribus specia-
 lis, specifica, & expressa, individua, ac de verbo ad ver-
 bum, non autem per clausulas generales id importantes,
 mentio seu quavis alia expressio habenda, aut aliqua
 alia exquisita forma servanda esset, illorum tenores hu-
 jusmodi presentibus pro expressis, & insertis habent. il-
 lis alias in suo robore permanuris, hac vice dumtaxat,
 specialiter, & expressè derogamus, contrariis quibus-
 cumque, aut si aliqui super provisionibus faciendis hu-
 jusmodi Magistratibus, ac dignitatibus, speciales, vel aliis
 beneficiis Ecclesiasticis in partibus generales, dictæ Sed-
 is, vel ejus Legatorum literas impetrarint, etiam si per
 eas ad inhibitionem, reservationem, & decretum, vel
 alias quomodolibet sit processum, quas quidem literas,
 & processus habitas per easdem, & inde secuta quæcum-
 que, ad Magistratus hujusmodi volumus non extendi,
 sed nullum per hoc eis quoad assecutionem Magistra-
 tum, aut beneficiorum aliorum præjudicium generari,
 & quibuscumque privilegiis, indulgentiis, vel speciali-
 bus, & literis Apostolicis generalibus, quorumcumque
 tenorem existant, per quos presentibus non expressa, vel
 totaliter non inserta, effectus earum impediri valeat quo-
 modolibet, vel differri, tenoribus de verbo ad verbum
 habenda sit in nostris literis mentio specialis, provisio-
 que dicti Magistratus debitis propterea non fraudentur
 obsequiis, sed eorum congruè supportentur onera consu-
 eta. Nos enim ex nunc irritum decernimus, & inane, si
 secus super iis à quoquam, quavis auctoritate, scienter,
 vel ignoranter contigerit attentari.

*Prohibitio
 alienandi bo-
 na immobili-
 a aut mobilia
 pretiosa ad
 Militarium.
 Facultas exi-
 gendi jura Ma-
 gistratu su-
 conjuncta.*

§.6. Volumus autem quod ipse Rex pro tempore exis-
 tens, ab alienatione quorumcumque bonorum immo-
 bilium, & pretiosorum mobilium dictorum Magistra-
 tum penitus absteat.

§.7. Quodque antequam dictos Magistratus, vel eo-
 rum aliquem administrare possit, succedentes in regno
 hujusmodi, vobis, seu successoribus vestris canonicè in-
 trantibus, jura omnia solveat teneantur, quæ Magistri pro
 tempore solvere consueverunt, quibus solutis, ex tunc
 confirmatio, & licentiæ concessæ sint, & esse censentur,
 administrationemque liberè exercere possit.

*Declaratio
 quod certis
 casibus con-
 cessio, & gra-
 tia hujusmo-
 di irrita sit.*

§.8. Et ille ex iis, qui nullo unquam tempore, quod ab-
 sit, à nostra, & Romani Pontificis pro tempore existentis
 canonicè intrantis, & Romane Ecclesie obedientia, &
 devotione se subtraxerit, vel contra eum bellum susce-
 perit, in ejus damnum, & detrimentum honoris, aut re-
 tum, per se vel alium, seu alios, directè, vel indirectè, ma-
 chinatus fuerit, hujusmodi gratia privatus existat, præ-
 sentesque literæ nullius sint roboris, vel momenti, ipsa-
 que unio eo ipso dissoluta sit. Ipsique Magistratus per
 dissolutionem hujusmodi vacare censentur, & de illis
 per Sedem prædictam liberè disponi possit.

*Dat. P. An. 1.
 die 4. Maii.*

Nulli ergo, &c.
 Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Do-
 minicæ millesimo quingentesimo vigesimo secundo, iv.
 Nonas Maii, Pontificatus nostri Anno primo.

**II. Contra Christianam fidem susceptam abnegan-
 tes, sacramentis abutentes, sortilegiisque &
 maleficiis alios lædentes, ab Inquisitoribus
 hæreticæ pravitate graviter puniendos.**

*Adversus Maleficos, & Sortilegos, & de qua dixi sup.
 ad const. 1. Innoc. VIII. Summus.*

Contra Maleficos, & sortilegos cum Diabolo pactum fa-
 cientes, à fideque apostatando alios lædentes, sanctio-
 nem edidit Greg. XV. const. 46. Omnipotentis, inf. to. 4.

*Edita An. D.
 1522.*

HADRIANUS EPISCOPUS, &c.
*Inquisitori Cremonensi, Dilectæ filii, Salutem & Apostolicam
 benedictionem.*

*Inquisitores
 Cremona pro-
 cedebant con-
 tra maleficos,
 & obedientiam*

§.1. **U**dum, uti nobis exponi fecisti, per fel. rec. Ju-
 lium Papam II. prædecessorem nostrum, non
 sine magna tunc animi sui displicentia accepto, quod
 per quendam Georgium de Cafali, Ordinis Fratrum Præ-

dicatorum Professorum, & in Civitate Cremonensi hæ-
 reticæ pravitate Inquisitorem deputatum in nonnullis
 Lombardiæ partibus, & præsertim locis, in quibus di-
 ctus Georgius Inquisitor deputatus erat, repertæ fue-
 runt quamplures utriusque sexus personæ, propriæ sa-
 lutis inmemores, & à fide Catholica deviantes, certam
 sectam facientes, fidem quam in sacri susceptione baptis-
 mi susceperant, abnegantes; sanctam Crucem pedibus
 conculcantes, & opprobria super eam perpetrantes, Ec-
 clesiasticis, & præsertim Eucharistiæ Sacramentis abute-
 res, diabolum in suum dominum, & patronum assumen-
 tes, eique obedientiam, & reverentiam exhibentes, &
 suis incantationibus, carminibus, sortilegiis, aliisque ne-
 fandis superstitionibus jumenta, & fructus terræ multi-
 pliciter lædentes, aliisque quamplurima nefanda, excessus,
 & crimina eodem diabolo instigante committentes, &
 perpetrantes, in animarum suarum periculum, divinæ
 Majestatis offensam, perniciosumque exemplum, & scan-
 dalum plurimorum.

*diabolo
 hæreticæ*

§.2. Contra quas cum dictus Georgius tunc, ut asse-
 rebat, in dictis locis suæ Inquisitioni deputatis, prout
 ipsius Georgii incumbere officio, ipse Georgius proce-
 sisset, nonnulli autem, tam clerici quam laici illarum
 partium, quærentes plus sapere quam oportet, præmissa
 delicta ad ejusdem Georgii Inquisitionis officium non
 pertinere temere asserentes, præsumentes in populo erro-
 res, & scandala seminaverunt, sicque eundem Georgium
 in populo odiosum reddere, & dicti Georgii officium
 impedire conati fuerunt, prout etiam tunc impediabant,
 ita quod propter præmissa, personæ prædictæ delicta hu-
 jusmodi perpetrantes, remanebant impunitæ, & aliæ eo-
 rum exemplo ad similia perpetranda quotidie induce-
 bantur, in non modicum fidei opprobrium, animarum pe-
 riculum, & scandalum plurimorum.

*Aliqui
 opponuntur*

§.3. Dicitur prædecessor volens (ne inquisitionis of-
 ficii executio quomodolibet retardaretur, & labes hæ-
 reticæ pravitate longè venena diffunderet) providere,
 dicto Georgio per quasdam suas in forma Brevis literas
 commisit, & mandavit, quatenus in locis ejusdem Geor-
 gii Inquisitioni deputatis de excessibus hujusmodi cog-
 noscere, & contra quascumque personas, cujuscumque
 conditionis, & præminentie forent, inquisitionis offi-
 cium exercere, & exequi, ipsasque personas, quas in præ-
 missis culpabiles reperiret, unà cum locorum Ordinari-
 um Vicariis, quatenus voluissent interesse, juxta dicta-
 rum personarum demerita corrigere, & punire deberet,
 secundum modum contra alios hæreticos à jure ex sa-
 cris canonibus statutum, contraditores quoscumque
 per censuram Ecclesiasticam, & alia juris opportuna re-
 media compescendo. Eos verò qui in præmissis consi-
 lium, auxilium, vel favorem præstarent, præfatus præde-
 cessor noster, eisdem indulgentiis uti, & gaudere decre-
 vit, quibus Cruce signati contra alios hæreticos, ex In-
 dulto Apostolico eis concessio, tunc gaudebant, & uteban-
 tur, prout in dictis literis plenius contineri dicitur.

*Nulli ergo
 Inquisitionem
 recedere cu-
 ram eos justè*

§.4. Et sicut eadem expositio subjungebat, non solum
 delicta, & crimina hujusmodi contra fidem Catholicam,
 & Christianam religionem, sub jurisdictione Inquisiti-
 onis Cremonensis committuntur, & perpetrantur, sed om-
 nibus aliis locis, & diocesis, sub jurisdictione aliorum
 Inquisitorum dicti Ordinis Congregationis Lombardiæ,
 in dies perpetrantur, & committuntur. Et cum eadem
 sint delicta, eadem profecto provisione, & castigatione
 eis est earundem literarum tenore providendum. Quare
 tu, sicut asseris, in Civitate Cremonensi, ubi dictæ pravi-
 tatis Inquisitor existit, tam tuo, quam omnium aliorum
 dictorum Ordinis, & Congregat. hæreticæ pravitate In-
 quisitorum ubilibet consistentium, & deputatorum, no-
 minibus fecisti nobis humiliter, supplicari ut literas præ-
 dictas ad vos extendere, & ampliare, aliasque desuper
 opportunè dignemur providere.

*Hic modo
 iusta de cau-
 sa delata ad
 Inquisitorem
 Cremonensi*

§.5. Nos igitur hujusmodi supplicationi inclinati, lite-
 ras prædictas, cum omnibus in eis contentis clausulis, in
 omnibus, & per omnia, prout in eisdem literis continetur
 ad te, & ad alios Ordinis, & Congregationis hujusmodi
 Inquisitores, tam in presentiarum deputatos, quam in
 futurum perpetuis futuris temporibus deputandos, ac si
 tibi,

*Hoc idem
 in
 omnibus Inqui-
 sitoribus man-
 dat.*

tibi, & cuilibet Inquisitorum prædictorum dirigerentur, & directæ fuissent, Apostolica auctoritate, tenore præsentium extendimus. Ipsasque literas tibi & illis, ut præmittitur, eidem auctoritate, & tenore concedimus.

§. 6. Non obstantibus illis, quæ idem Julius prædecessor voluit non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque.

§. 7. Et quia difficile foret præsentis literas ad singula loca, in quibus de eis fides forsitan fuerit facienda, deferre: Apostolica auctoritate decernimus, quod ipsarum transumptis, manu cujuscumque Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, in judicio, & alibi, ubi opus fuerit, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur eidem præsentibus, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub Annulo Piscatoris, die 20. Julii 1522. Pont. nostri anno primo.

III. Declaratio, & revocatio concessionum jurispatronatus, & præsentandi ad beneficia Ecclesiastica, à Sede Apost. & ejus Officialibus ab anno primo Pontificatus Inno. encii Papæ Octavi citra factarum.

De hac materia notavi supra in ejusdem argumenti const. 5. Innoc. VIII. Cum Ab Apostolica.

Sanctissimus D. N. D. Hadrianus Papa VI. Accepto per Sanctitatem suam quod nonnulli Romani Pontifices ejus prædecessores diversis personis, Collegiis laicorum juspatronatus, ac facultates, & indulta præsentandi, seu nominandi personas idoneas ad Ecclesias etiam Metropolitanas, Monasteria, & beneficia Ecclesiastica secularia ac regularia, ac hospitalia, & alia pia loca ex tunc deinceps vacatura, etiam interdum pro eorum hæredibus, & successoribus alias sub variis modis, & formis per diversas eorum literas in perpetuum, vel ad certum tempus reservarunt, & concesserunt, considerans quod per hujusmodi facultates, & indulta Romanus Pontifex sæpius impeditur quo minus personas qualificatas, utiles, & necessarias, ad Ecclesias, & Monasteria promovere, ac de beneficiis Ecclesiasticis similibus personis providere, hospitalia quoque & pia loca hujusmodi personis etiam utilibus, & Monasteriis, committere, & alias de illis disponere liberè possit.

§. 1. Ideo ut per Sanctitatem suam, & Sedem Apostolicam liberius de personis benè meritis dictis Cathedralibus Ecclesiis, & Monasteriis provideatur, & de illis ac aliis dignitatibus, beneficiis, hospitalibus & piis locis hujusmodi disponatur, opportunè providere volens, felicis recordationis Innocentii Papæ Octavi suæ Sanctitatis prædecessoris inhærendo vestigiis, omnes, & singulas reservationes, & concessionem jurispatronatus, ac facultates, & indulta præsentandi seu nominandi personas hujusmodi ad Ecclesias, Monasteria, Prioratus, præposituras, dignitates, personatus, administrationes, officia, canonicatus, & præbendas, aliaque beneficia Ecclesiastica, cum cura, & sine cura, secularia, & Ordinum quorumcumque regularia, qualitercūque qualificata, ac hospitalia, & alia pia loca, per prædecessores, & Sedem Apostolicam, aut ejus Legatos, Nuntios, executores, & subexecutores ab anno primo Pontificatus ejusdem Innocentii prædecessoris citra quibusvis Regibus, Regnis, Ducibus, & Marchionibus, ac aliis Principibus, & personis, necnon Communitatibus, Universitatibus, Confraternitatibus, & Collegiis secularium personarum, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, & conditionis existentibus, etiam ex motu proprio, & ex cætra scientia, ac de potestate Apostolicæ plenitudine, aut etiam consistorialiter, & alias tam simpliciter, quàm sub quibusvis conditionibus, & promissionibus, & alias quomodocumque & qualitercumque, & ex quibusvis causis, præterquam ratione ereptionis locorum in quibus Ecclesiæ, Monasteria, & beneficia prædicta consistunt ex infidelium manibus, & potestate facta, & concessa, quorum omnium formas, & tenores eadem sua Sanctitas haberi voluit pro expressis

Bullar. Mag. Tom. I.

quoad Metropolitan. ac alias Cathedralis Ecclesias & Monasteria, necnon Prioratus, & præposituras, ac alias dignitates Conventuales, & alia electiva, etiam si in quibus reservationes, & concessionem, facultates, & indulta hujusmodi facta, & concessa fuerunt, quascumque conditiones eis propterea quomodolibet impositas, & promissiones per eos propterea factas adimpleverint.

§. 2. Quo verò ad illa beneficia, ac hospitalia, & pia loca hujusmodi, si illi quibus reformationes, & concessionem, ac facultates, & indulta hujusmodi facta, & concessa fuerunt, ut præfertur, illorum occasione fructus proximè dictorum beneficiorum hospitalium, & piorum locorum ad medietatem unius anni valoris fructuum eorundem secundum communem estimationem de propriis eorum bonis non auerunt, vel eorum Ecclesias, aut hospitalia, & pia loca hujusmodi de novo fundamentaliter non ædificaverunt, seu funditus non reædificaverunt, seu fundos in quibus ædificia impræsentiarum subsecuta non concesserunt, ac quorum augmentis ædificationis, reædificationis, & concessionis respectivè probationem eos, qui tali juspatronatus seu præsentandi, & nominandi directè, vel indirectè uti voluerint, eadem sua Sanctitas teneri decrevit, etiam si conditiones ad quas alias quam modis præmissis tenebantur, executioni demandatæ fuissent, & in literis reformationum, & primo dictarum concessionum seu facultatum, & indultorum hujusmodi cautum sit quod dictum jus simpliciter, vel sub certis conditionibus, modis, & formis ex fundatione, vel dotatione pertinet, aut pertinere censeatur, vel perinde habeatur ac si ex fundatione, vel dotatione prædicta pertineret, & quod reservationes, primo dictas concessionem, facultates, & indulta hujusmodi revocari non possint, & clausulæ etiam derogatoriæ derogatoriæ fortiores, efficaciores, & insolite dictis literis pro illarum præsertatione desuper adjectæ sint, illarum formas, & tenores pro expressis habendo, revocavit, cassavit, & annullavit, ac Ecclesias, Monasteria, Prioratus, præposituras, dignitates, & beneficia hujusmodi ad eorum primævam naturam, præmissis non obstantibus, reduxit. Decernens irritum, &c.

Placet, publicetur, & describatur. A.

Papa sub. sig. p. 10.

Acta, & publicata fuit supradicta regula Roma in Cancellaria Apostolica, Anno Incarnationis Domini 1522. D. N. Papa Anno 1.

Pub. P. A. 1. die 9. Dec.

Hortatur I. Fredericum Saxonie Ducem, ut Martinum Lutherum hæresarcham dimittat, ejusque relictis erroribus, Catholicam fidem sequatur.

Errorum autem ipsius Martini, ipsorumque & ipsius damnationes, habes supra in Leonis X. const. 40. Exurge, & const. seq.

HADRIANUS EPISCOPUS, &c. Dilecte fili, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Edicta An. D. 1522.

Satis, & plus quam satis sustinimus, dilecte in Christo, si fortè Dei pietas tuam animam dignetur invisitare, ac dare penitentiam ad cognoscendum veritatem, ut resipisceres à diaboli laqueis, à quo captivus detineris. Novimus te paternè monitum à fel. recor. prædecessore nostro, ut à te separares perniciem illam Christianæ religionis Martinum Lutherum, & cum jam toti Orbi manifestæ essent scelestissimæ machinationes illius, speravimus & te ad cor penitus reversurum.

Leo X. monuit Ducem Saxonie, ut Martinum dimitteret.

§. 1. Sed quoniam expectavimus utras, & ecce quia frustra constavit constator, militiæ enim tuæ non sunt consumptæ, coëgit nos miseratio tui, coëgit paternus amor, quo te & subditos Saxones in Domino semper fuimus prosequuti, salutaribus, & paternis monitis adhuc convenire, ut vel tandem resipiscatis, antequam planè in vos conveniat, quod mox subdit Propheta: Argentum reprobum vocate vos, quia Dominus projecit vos.

Ille verò magis reprobum factus est. Idem Pont. ipse multis rationibus hortatur ut resipiscat.

§. 2. Et quid dicemus vobis, quàm quod Galatis suis Paulus

Saxones com-
mandantur
fideles, & pro-
perea Greg.
V. natione Sa-
xo, & avia
Ducem Saxo-
nia electorem
Rom. Imp.

Paulus: O insensati, quis vos fascinavit veritati non obedire. Turrebatis benè. Interrogate patres vestros, ac dicent vobis: majores vestros, & annuntiabunt vobis. Quod ab ea etate, quo uno eodemque tempore vixere Hadrianus Rom. Pont. & Carolus ille Magnus Imperator, Saxonie fidei plantatores, ad nostra usque, & charissimi in Christo filii nostri Caroli tempora, & avi, & proavi vestri, atque adeo Saxones omnes, semper habiti estis veluti pacis amatores, fidei propugnatores, & per omnia obedientie pacifici filii, talesque, ut non immerito Gregorius V. natione Saxo, olim Roman. Pontifex, Saxonie Ducem in Rom. Imperatoris constituerit electorem. Quomodo ergo tam cito mutatus est color optimus? Cur tam facile transferimini ab eo, qui vos vocavit in gratiam Christi, in aliud Evangelium, quod non est aliud: nisi sunt quidam, qui vos conturbant, & volunt convertere Evangelium Christi? Quis vineam Domini Sabaoth tam pulchre plantatam est demolitus? Certè exterminavit eam aper de sylva, & singularis ferus depastus est eam. Sed vae illud à vobis, à domesticis, & amicis, à cruciatu precordiorum. Obsecramus te fili dilectè in CHRISTO, leva oculos tuos in directum, & vide ubi sis prostratus.

Lutherus qua
mala indu-
cit.

§. 3. Considera quantum Ecclesie Christi, tot malis undique circumvallatæ ac penè oppressæ, pro opera qua illi subvenire debueras, eladem insuper intulisti. Oppugnator foris ab infestissimo illo ac potentissimo Christiani nominis hoste. Dissident intus principes Reip. Christianæ, & in mutuam armati perniciem, cruentissimis inter se odiis conficiantur, & in fraterna viscera ferrum stringunt, ut vix ethnici inter se crudelius. An hæc ita tibi visa sunt non satis gravia, nisi contritionem induceres super contritionem, nutrens ac fovens serpentem illum in sinu tuo, qui veneno lingue sue Ecclesiam, & terras infecit adeo, ut nunc pervenerit gladius etiam usque ad animum? Quanto autem pluris est anima, quam corpus, tanto gravius est prædictis omnibus horrendum illud, & plus quam tartareum venenum, quo hæresum ac schismaticum contagione tot myriades animarum interierunt, intereuntque. Ita tibi debemus omnes, quod nunc passim ab unitate Matris Ecclesie recedatur: Quod avertatur vulgus indoctum, ac bis mille prætigis ac fascinationibus retrahatur à fide, quam suxit ab ubere materno: Quod hisilicæ sint sine plebibus, plebs sine sacerdotibus, sacerdotes sine debita reverentia, & sine Christo denique Christiani: Quod sacramenta fidei, non sacra censeantur: Quod sanctuarium Christi, sanctum esse negetur: Quod dies festi festivis frustrentur solemnibus: Quod moriantur homines in peccatis suis, rapiantur animæ ad tribunal terrificum, nec poenitentia reconciliati, nec sacra communionem muniti: Quod pulcherrimus ille tabernaculi ordo confusus sit, & pro Christiana pace ac tranquillitate ad rebellionem, ad rapinas, ad cædes, ad incendia, cum magno ac manifesto Christianæ Reipublicæ discrimine, veluti classico passim excitati. Pro quibus egregiis tuis in Ecclesiam Christi meritis, quo te præmio, imo quo non supplicio dignum censebimus? At dices fortè, Serpens me decepit. Dignam certè recepisti mercedem, qui illum nutriti in sinu tuo. Sed itane stultus es ac sine corde, ut in eis maximè rebus in quibus errare, damnari est, uni homuncioni cooperto peccatis, quam tot sanctiss. ab initio Patribus, qui in lege Dei meditati sunt die ac nocte, & quam tot universalibus Conciliis, adversus quæ impudens os illud velut sepulchrum patens, se aperire non erubescit, sanctæ denique & Catholicæ Ecclesie, cujus ritum, consuetudinem, & decreta, à temporibus Apostolorum ad nos usque inviolabiliter observata, unus iste sacrilega temeritate damnare præsumit, plus credere potueris? O cæcæ dementiam, ac plusquam Judaicam cæcitatem. At fortassis hoc tibi imposuit, quod veterator ille Martinus, & ejus sequaces, de capitulis Scripturarum visi sunt sua conformare. Et quis tandem hæreticorum ita non fecit? An nonne sunt veteris serpentis astutia, qui hac veluti esca obducto hamo, miseris animabus mille technis, & versutiis semper est insidiatus, quique, quo angularem infringeret veteris fidei lapidem, ac Christianam scinderet

unitatem, in scripturarum agrum suum seminare semen, & perversam scripturarum intelligentiam, jampridem est aggressus? Cum itaque maximè semper pars Ecclesiarum, imperita turba sit, & vix unus reperiat aut alter, qui spiritualibus oculis de scripturarum intelligentia digne valeat judicare: siquidem librum signatum legimus quem solus Leo de tribu Juda dignatus est aperire, ac solvere signacula ejus: quæ tandem est ista diabolica excæcatio, uni carnali homuncioni, semper eructanti crapulam, & potum, quam reliquo Orbi universo, quam tot spiritualibus patribus, quorum voluntas semper fuit in lege Domini, qui vitæ sanctimonia, ostensione spiritus, ac virtute, glorioso denique martyrio suam doctrinam comprobaverunt, in scripturarum intelligentia plus te fidei habere potuisse? O cæcitatem novam, & inauditam! Unus apostata tibi potuit persuadere, sefellisse priores universos, errare posteros, & in solum se, & quos decepit pervenisse Regnum Dei, pervenisse totas miserationum Dei divitias, ac gratiam universitatis? & quid non dicimus cum Propheta: Heu, heu, heu Domine, ergone decepisti populum tuum? Quin potius, cur non deviatas (secundum Apostolic. præceptum) quæstionibus, ac pugnis verborum, ex quibus oriuntur invidia, contentiones, blasphemie, suspiciones malæ, conflictationes hominum mente corruptorum & subvertunt corda audientium ex operibus suis, juxta Dominicam designationem, studuisti cognoscere filium profanum istum, qui ad vos venit primum in vestimentis ovium, lupus intrinsecus rapacissimus: Siquidem non ex foliis, non ex floribus, sed ex fructibus arbor cognoscenda erat.

§. 4. An non manifesti sunt nequissimi fructus ejus? Siquidem sacrilegus hic adversus Deum, imagines sacras, atque adeo ipsam Crucem Christi, sceleratis manibus confringere, & pollutis conculcare pedibus non formidat, contra sacerdotes Dei furore impio temerariè debacchans, non desinit laicos, ad lavandas sibi in eorum sanguine manus, sedulo concitare, Ecclesiam Christi paricidalibus armis oppugnans, hoc agit assiduo, ut suffocentur homines in peccatis suis: hoc unum elaborat, ne divina misericordia suis sacramentis, quæ peccatorum remedia efficacia esse voluit, vulneratos in Ecclesia sua curet. Ita enim ea aut sustulit universa, aut hæreseos suæ pestifero infecit veneno, ut toxicum magis requirat, quam animarum medicinas.

§. 5. Præcipit suis, ne indignanti Deo quis satisfaciat, ne jeuniis, orationibus, lamentationibus peccata redimat, ne hostia illa placens Deo, corpus & sanguis Domini nostri JESU CHRISTI à sacerdotibus offeratur quotidie pro peccatis nostris. Vota docet non reddere Domino Deo suo. Et cum ipse sit apost. ta, ac professionis suæ defertor, ut plurimos sui faciat similes, sancta illa Deo vasa polluere non veretur, consecrataque Christo virgines, & vitam monasticam professas, extrahere à monasteriis suis, & mundo, imo diabolo, quem semel abjuraverunt, reddere. Quod in veteri lege in umbraticis sacerdotibus Dominus non tulit, quod ethnici in idolum suorum flaminibus omnes sunt abominati, Christi sacerdotes etiam vilissimis copulat meretricibus. Sanctos Patres illos, quorum vita & doctrina illustravit universum mundum, non solum debito honore non prosequitur, sed multo quam Cain scelestus decipit, deridet, contemnit, infectatur.

§. 6. Sacrosanctis omnibus universalibus Conciliis impudenti ore palam contradicit, ac sacrilega lingua detrahit, libertatis specie, licentiosam quandam, nullis restrictam legibus, ac ferè ferinam, inducere conatur legem. Unde & exlex homo, contemptor ac violator legum omnium, in tantam erupit mentis vesaniam, ut sanctissimorum Patrum decreta, & Ecclesiasticos canones igne publico concremare non formidat. Et breviter Christianam veritatem, omnem rerum ordinem, pulcherrimam denique Ecclesie faciem, à Christo, ab Apostolis, Apostolicisque viris, ac sanctissimis Patribus ab initio constitutam, unus hic post tot centenos annos discindere, invertere ac deformare molitur.

§. 7. Quod si nondum satis etiam internoscis de Christiano magisterio, an de Antichristi spiritu ista proficiantur

Lutheri in
immu-
andacia.

Lutheri in
proba man-
data.

Lutherus
Concilium de-
trahit, & b-
centiosam vi-
tam inducit
runt.

Locus reser-
tus.

Lutherus de
seruone se
alserum de
niolum.

cantur, si ita fascino te præstigiator ille, ut credere possis unum hunc perfidissimum apostatam, veluti alterum Helisæum habere duplicem spiritum Helisæi, aut alterum esse, quem se jactat, Danielem, in quo sit spiritus amplior & intelligentia scripturarum major, quam in omnibus olim sanctissimis illis doctissimisque viris, quam in sacrosancta Ecclesia Catholica, quid est te uno cæcius? Aut si jam ex fructibus arborem cognoscens, in errore persistis tamen, quid te miserius.

§. 8. Sed esto transfiguratus sit coram te satanas ille in angelum lucis, & quæ manifesta sunt opera carnis ac diabolica, spiritus esse & Christi opera, venenata sua facundia persuadere potuerit, nunquid non ubique vel hoc ipso prodidit, cujusnam spiritus sit, quod omnis ejus sermo amarus est, virulentus, arrogans, ac maledicentissimus, nusquam non scatens conviciis, blasphemis, ac scommatibus plusquam venenatis, adversus omne Christianæ pietatis, modestiæ, mansuetudinis ac benignitatis officium? Nunquid ita docuit Paulus, cujus se jactat spiritum habere, cum nulla ejus extet epistola, quæ non pacem & unitatem, ac alias id genus virtutes redoleat? An non Romanos suos hortatur in Domino, ut in charitate fraternitatis se diligant, invicem sectentur quæ sunt pacis, & quæ ædificationis custodiant. Corinthiis an non testatur, se docere in Ecclesiis, Deum, non dissensionis, sed pacis Deum esse? Et breviter, nunquid non ubique clamat, ubique docet Evangelica illa tuba, ut digne ambulemus in omni humilitate ac mansuetudine, cum patientia supportantes invicem in charitate, solliciti servare unitatem spiritus in vinculo pacis, utque deponamus omnem iram, indignationem, malitiam, blasphemiam, turpem sermonem? Quo igitur pacto maledicentiam, amaritudinem, iram, indignationem, blasphemiam, inflationem, jactationem, quæ ita huic peculiaris sunt, ut illa Paulo; ac illius discipulis universis, qui missi est ac humilis corde: non Paulini, non Christiani, sed diabolici spiritus esse certissima indicia, vel cæco non clarissime appareat?

§. 9. Ex verbis illius, quomodo non intellexisti, Christum in corde suo, an verò Antichristum haberet, si eundem quod ipsa veritas in Evangelio ait: Progenies viperarum, quomodo potestis bona loqui, cum sitis mali? De abundantia enim cordis os loquitur. Et cum scriptum sit, quod maledici regnum Dei non possidebunt: Item cum in Evangelio dicat Dominus, Quicumque dixerit, fratri suo racha, reus erit Concilio: qui autem dixerit, fatue, reus erit gehennæ incendio.

§. 10. Illumne esse Antichristi Apostolum, cuiquam obscurum esse poterit? Qui non modo sacerdos Dei, sed & principem sacerdotum Petri successorem, JESU CHRISTI in terris Vicarium, tam nefandis infamibusque nominibus, tam inauditis contumeliis, conviciis, ac blasphemis, nusquam non lacerat, discerpit, & insectatur, ut ea commemorare pudica refugiat lingua, & audire horreant aures castæ. Qui Apostolicam Cathedram, in qua præsedet caput Apostolorum Petrus, cui præfuerunt tot sancti Pontifices, quam Ecclesiam principalem, unde sit exorta unitas sacerdotalis, sanctus ille, & gloriosus Martyr Cyprianus non dubitat asserere, impio ac pestilenti ore Cathedram pestilentis, Antichristianam, diabolicam, & si quæ potuit excogitare nefandiora, toties appellare non cessat. Qui scholas Christianas, quæ tam multos doctissimos sanctissimosque viros, tam egregias in Ecclesia Dei columnas nobis protulerunt, impudica lingua sua, lupanaria, Sodomas & Gomorrhæas ubique vocare non verecundatur. Qui non satis habet, omnipotentis Dei sacerdotes probris omnibus, conviciis, contumeliis, ac blasphemis horrendis, & inauditis, nunquam non publice ac privatim insectari, quibusvis cambus viliores facere, nisi etiam laicos concitet ad lavandas sibi manus in sanguine ipsorum. Cum tamen quanto honore haberi velit sacerdotes suos, maxime autem principem sacerdotum, idem ipse Dominus in Deuteronomio testatus est, dicens: Si difficile & ambiguum apud te iudicium esse prospexeris inter sanguinem & sanguinem, causam & causam, lepram & non lepram, & iudicium intra portas tuas videris verba variari, surge, & ascende ad locum, quem elegerit Dominus Deus tuus, veniesque ad sacer-

doles Levitici generis, & ad iudicem qui fuerit illo tempore, quæresque ab eis, qui indicabunt tibi iudicii veritatem, & facies quæcumque dixerint, qui præsum locum quem elegerit Dominus, & docuerint te juxta legem ejus, sequerisque sententiam eorum, nec declinabis ad dexteram, neque ad sinistram. Qui autem superbierit, nolens obedire sacerdotis imperio, qui eo tempore ministrat Domino Deo tuo, ex decreto iudicis morietur homo ille, & auferes malum de Israël: cunctisque populus audiens timebit, ut nullus deinceps intumescat superbia. Et Samuël cum sperneretur à filiis Israël, an non dicit Dominus: Non enim te spreverunt, sed me, ne regnem super eos, manifestè ostendens, invisibilem se contemni, cum visibilem quis spernit sacerdotem? Quare & Moses murmuranti adversus se populo respondit: Non adversus me murmurastis, sed adversus Dominum Deum vestrum. Quod si Leviticis illis sacerdotes tanta honoris prærogativa præcellere voluerit Dominus, qui exemplari tantum ac umbræ deserviebant cælestium, in umbratico illo tabernaculo sacrificiorum officia consummantes: quo tandem honoris loco eos haberi voluit, quibus tradidit claves regni cælorum, tantamque tribuit potestatem, ut quæ ligarent super terram, ligarentur & in cælis: & quæ solverent super terram, soluta essent & in cælis: utque quorum ipsi dimitterent peccata, dimissa forent, quorum retinerent, forent & retenta? Qui non sanguinem hircorum aut vitulorum, sed hostiam vivam, sanctam, immaculatam, corpus, & sanguinem Domini nostri Jesu Christi offerunt quotidie pro peccatis nostris, consociunt verbo suo, ac manibus tractant, & breviter sacramenta omnia, suis perficiunt orationibus. Quanto, inquam, honore hos præcellere voluerit Dominus, quis tandem dubitavit, quod nec ipse tacuit in Evangelio, cum dicit ad eos, Qui vos audit, me audit, & qui vos spernit, me spernit: qui autem me spernit, spernit & eum qui misit me? Et quid consequitur? Quod in eundem Christum blasphemus esset, & maledicus, qui sacerdoti Christi blasphemavit aut maledixit. An non hoc primum mandatum in retributione, Honora patrem & matrem, ut sis longævus super terram? Qui autem maledixit patri aut matri morte moriatur. Nunquid ad carnales tantum parentes illud est referendum? Et num minus ad eos qui nos in Christo regeneraverunt, per quos Christiani sumus, qui nobis peccata dimittunt, qui cælestibus nos pascunt sacramentis? Quid si peccatores sunt, & mali sacerdotes? Quid si parentes? Nunquid propterea eos, quos Dominus misit ante faciem suam, & ad quos dicebat: Quicumque non receperit vos, neque audierit sermones vestros, exeuntes foras de domo, aut de civitate, excutite pulverem de pedibus vestris, Amen dico vobis, tolerabilis erit terra Sodomorum, & Gomorrhæorum in die iudicii, quam illi civitati. An non præcipit ita Apostolus? Obedite præpositis vestris, & subjacete eis: Quod si malis, & peccatoribus non sit obediendum, quibus tandem? Quoniam si dixerimus, peccatum non habemus, ipsi nos seducimus, & veritas in nobis non est. Ovis es, noli discutere pastorem: nolite iudicem Dei constituere & Christi. An non ita præcipit Dominus in Evangelio, dicens: Super cathedram Moysi sederunt scribæ & pharisæi, omnia quæcumque dixerint vobis, servate & facite, si quæ autem fecerint mala, facere nolite. Manifestè significans, habere eos dignitatem, tametsi vitæ essent perditæ. Nunquid idem Dominus, cum postea tempore passionis alapam accepisset à servo sacerdotis, dicenti sibi: Sic respondes Pontifici? adversus Pontificem quidquam dixit contumeliosè? quin magis innocentiam suam asserens & ostendens? Si malè, inquit, locutus sum, exprobra de malo: si benè, quid me cædis? An non & Paulus, cum caderetur in concilio iussu Ananias, diceretque ad eum, Percutiet te Deus paries dealbante. Et tu sedens iudicas me secundum legem, & contra legem jubes me percuti? audiens ab adstantibus, Sic insultas sacerdotem Dei, maledicendo ipsum? tamen inane nomen, & umbram quandam sacerdotis cogitans, expavit. Nesciebam, inquit, fratres, quia princeps est sacerdotum. Scriptum est enim: Principi populi tui non ma-

ledices. Quo magis miramur, quod ex istis diabolici spiritus vixati fructibus nequissimis, arborem pessimam nondum cognovistis. Et quis tandem est ita hebes animo, ut non videat quod nunc prorumpant furiosissimi conatus istius, cum ut quisque est facinorosissimus, desperatissimus, aut perditissimus latro, aut homicida, sub istius vexillis ac signis, convenienter Ecclesiam jam Christi patricidalibus ac sacrilegis manibus, non clam, sed palam oppugnantes, consecrata Deo loca, templa & monasteria exurunt, & profanant, Christo dicatas virgines, sacerdotes Christi, & monachos crudelissime persequuntur, Ecclesiarum bona diripiunt, & breviter, rapinis, latrocinis, caedibus ac incendiis confundunt universa, excæcantes nimirum eos iusto Dei iudicio, & in infamiam tam manifestam erumpere permittente, ut neminem jam latere possint scelestissimæ machinationes istius. Atque, hi qui pestifera contagione ipsius infectos sese tandem cognoverunt, schismatico errore deposito, ac hæretico furore deserto, unitatis ac veritatis domicilium fidei sanitate repetunt, inter quos, dilecte nobis in CHRISTO JESU, cum à te non ex postremis reversurum ad salutarem matris sinum speravisset, quem reverentem libenter & obviis excepisset manibus, bona spe tandem nostra frustrati, videmus supra petram induravisse te faciem tuam, videmus perniciem illam animarum Lutherum sub tuo patrocinio latitantem, super adhuc virus longè lateque spargere. Sed quoniam adhuc potens est Dominus Deus etiam de lapidibus istis suscitare filios Abrahæ, antequam egrediatur ut ignis indignatio ejus, & succendatur, nec sit qui extinguat, ideo te fili dilecte in Christo obsecramus per viscera nostri Redemptoris Domini nostri Jesu CHRISTI, per Christianam unitatem, per patriæ charitatem, per tuam denique ipsius, tuorumque salutem, miserere Ecclesie Christi, & tot jam malorum procellis undique exagitata ac penè oppressa tua maxime culpa, aliquando ser opem, miserere patriæ nostræ, quæ sinceræ olim fidei, eximie religionis, sanctæ sub jugo Domini ac religiosæ obedientie insigni præcellens gloria, perniciem istam religionis Christianæ, ac fidei ac pietatis publicum hostem Martinum, in suis se peperisse ac fovisse visceribus, nunc erubescit. Miserere denique tui ipsius, tuorumque miserere seductorum Saxonum, quos, nisi respicatis, & quidem citò, manet præsens & certa ultio Divina, quam neque in hoc sæculo effugietis, neque in futuro. Hæc dicit Dominus Deus: Audi popule stulte, audi princeps qui non habes cor, qui habetis oculos, & non auditis, me ergo non timebitis, & à facie mea non doleritis? Nunquid non audistis, quæ fecerim in diebus antiquis? Legite scripturas, in quibus putatis vos vitam æternam habere, & invenietis, quàm gravis semper fuerit, & quàm terribilis Divina vindicta in illos qui in populo Dei schismata concitaverunt. Nunquid non legistis horribilem Divinam ultionem adversus Dathan & Abiron, quod multitudinem adversus Moysen concitavissent, quod dehiscens sub pedibus terra, & aperiens os suum, deglutivit, & omnia quæ ad eos pertinebant, ita ut descenderent viventes in infernum? Et adversus Core, quem eandem ob causam cum ducentis, & quinquaginta viris cælestis flamma devoravit. Quod si ob durius imperium fortassis, aut quorundam pastorum seu ignaviam, seu malitiam, schismata excitanda putatis, nunquid non ex libro Regum audistis adeo indignatum fuisse Dominum adversus decem tribus filiorum Israël, & in omne semen eorum, ut dimoverit eos, & tradiderit in direptionem, donec projiceret eos à facie sua? Ob quam tandem culpam, nisi quod ob durius imperium Salomonis, & imprudentius arrogantiusque responsum Roboam Regis Hierusalem, scissæ fuerunt à tribu Juda & Benjamin? Quam præsens semper fuerit Dominus vindex sacerdotibus suis, an non Saül ab regio abjectus honore, & Ozias rex Juda percussus lepra, propterea quod quæ sacerdotum erant, contra sacerdotes Domini sunt ausu usurpare, sufficienti vobis potuerunt esse argumenta? Et breviter. An non omnes testantur historiz, universos ultrice Domini manu infelici perisse exitu, qui in Christo Domini sacrilegas manus injicere non formidaverunt? Contra autem, felicia omnia, & longum

illis contigisse vitam, qui Christum in sacerdotibus suis venerati sunt? Moveant ergo vos exempla aliorum, & cogitate quid vobis sit expectandum, qui venerabilem Dei chorum in manus tentatis tradere profanas. Proinde quod Dominus per Moysen præcepit universo populo Israël, & separatentur à tabernaculis Core, Dathan, & Abiron, nec tangerent quidquam quod ad eos pertinet, ne involverentur in peccatis eorum, & hoc & vobis, præcipue tibi dilecte fili, ejusdem Domini nostri auctoritate præcipimus, & obsecramus in Christo Jesu, ut separemini à Martino Lutero, auferatis à vobis petram illam scandali, neque tangatis quod illius est, ne & vos divina ultio involvat subito in peccatis illius. Expurgate quamprimum fermentum illud, quod reliquam fidei vestræ massam corrumpit, ut sitis nova conspersio, novaque creatura.

§. 11. Non dedigneris fili dilecte Paulum imitari, quem sicut vicisti in Ecclesie Dei persecutione, tam gravem animarum perniciem sub tuo nutriendi patrocinio, ita reversus ad cor, effice ut omnes intelligant tuam conversionem, utque qui per te sunt scandalizati, in te rursus glorificent Deum. Maxime autem hoc præsta quamprimum, ut impurum os illud obstruatur, ut capuletur blasphemia lingua, quæ contra Deum ac Sanctos ejus loqui non cessat, & virus suum undique spargit. Et ut prophetis vos verbis admoneamus, stete super vias, & videte ac interrogate de semitis antiquis, quæ sit via bona, & ambulate in ea, & invenietis refrigerium animabus vestris. Stete, inquam, & doctrinis variis & peregrinis nolite abduci. Interrogate de semitis antiquis, quæ sit via bona, per quam ambulaverunt patres vestri, quam demonstraverunt tot myriades martyrum, docueruntque tot millia confessorum, & ambulate in ea.

§. 12. Quod si à vobis impetraverimus, sicut & suscipere speramus, erit quod gaudeamus cum Angelis de peccatore poenitentiam agente, & perditam ac rursus inventam ovem humeris nostris ad ovile Domini gaudentes reportabimus, paternaque pietate quantum in nobis fuerit, stolam vobis pristinam restituemus.

§. 13. Quod si dixeritis: Non ambulabimus, paterne salubriterque vos monenti respondebitis, Non audemus. Ideo audite gentes, dicit Dominus, & cognoscite congregationes, quanta ego faciam eis. Ecce ego adducam mala super populum istum, fructum cogitationum ejus, quia verba mea non audierunt, & legem meam projecerunt. Sed & hoc tibi denuntiamus in virtute omnipotentis Dei, & Domini nostri Jesu Christi, cujus in terris Vicarius sumus, nec te in præsentem sæculo hoc latitatum impunè, & in futuro æterni te ignis expectare incendium. Vivunt unà Pontifex Adrianus & religiosissimus Imperator Carolus, meus charissimus in Christo filius, & alumnus: cujus tu edictum verè Christianum adversus Lutheranam perfidiam, & quod talem decebat Imperatorem, non sine gravi offensa ac vilipensione Cæsareæ Majestatis violare non timuisti. Non commitemus, ut quos olim cum Magno Carolo Adrianus Pontifex in Christo genuerunt, nunc Hadrianus Pontifex, & Imperator Carolus sub schismatico ac hæretico tyranno, hæresum ac schismatum sinibus interire contagione. Quare revertimini ad cor, & respicite tu, tuique miserè seducti Saxones, nisi utrumque gladium, Apostolicum simul & Cæsareum, velitis experiri. Scripta Romæ 1522.

Canonizatio S. Bennonis Episcopi Misnensis, euique in SS. Confessorum numerum relatio, cum ejus Festivitatis pro die 16. Maii institutione, & indulgentiarum pro ea die ad illius sepulchrum quotannis accedentibus elargitione.

Hæc eadem die iste Pontifex, eorundem SS. Confessorum Catalogo B. Antonium Archiepiscopum Florentinum ascripsit, sed sua Canonizationis

HADRIANUS SEXTUS.

633

Visionis litera, illius superveniente obitu, à Clemense VII. successore expedita fuerunt, ut in sua conf. 1. lib. 1. Rationi.

HADRIANVS EPISCOPVS,
Seruus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

*An. D. Eccle-
siam mul-
to sancto-
rum agmine
servit, at-
que miris.*

§. 1. **EX**cellsus Dominus militantem Ecclesiam pretio-
forum lapidum vivorum, ipso summo angulari
lapidi Christo Jesu unitorum ornatissima varietate dec-
oram, structura mirabili fundare disposuit, hinc proces-
serunt beati Patriarchæ, qui fide præclari sanctorum An-
gelorum susceptores effecti, facie ad faciem Deum vide-
re meruerunt. Hos secuti sunt sancti Prophetæ, quibus
ostendit Deus secreta sua, ut ventura quasi præsentia
Spiritu sancto illuminante agnoscere, atque enuntiare
potuerint. Postquam autem venit plenitudo temporis,
& oriens ex alto in assumpta sibi humanitate nos visita-
te, nostræque salutis mysteria, sicut prædixerant Prophe-
tæ, adimplere dignatus est, constituti fuerunt beati Apo-
stoli divinæ legis promulgatores, qui per orbem univer-
sum genus humanum, quod sub diabolice potestatis ju-
go tenebatur, ad salutem excitantes, Dei verbum in om-
nibus Terræ finibus prædicarunt. Hos secuti sunt Ma-
tyres splendidi, qui fidei loricas induiti, & incoercibile
stabilitatis baltheo succincti, ac stolas suas in sanguine
innocentis agni lavantes, & candidato exercitu Chri-
stum Jesum imitati, cum gloriosa victoria palmas mani-
bus gestantes, se dicto vivo lapidi Christo adiungunt,
sempiternam sui memoriam, & exemplum venerabile mi-
litanti Ecclesie relinquentes. Progressi sunt Doctores lu-
cidi, qui suis doctrinis & exemplis Catholicam & ortho-
doxam fidem ipsam subvertere satagentibus se opponen-
tes, dictam militantem Ecclesiam multipliciter illustra-
runt, quibus eadem cõntrita progreditur quasi aurora
conspiciens, pulchra ut luna, electa ut sol, terribilis ut ca-
strorum acies ordinata. Sequuntur postea Sancti Confes-
sores, qui virtutum gemmis toruscant, hominõ rationem
de talentis creditis reposcenti, utpote fideles, & boni
servi, multiplicatum de suis laboribus fructum attule-
runt, & in arcam cœlestem deposuerunt, omniaque mun-
di blandimenta ut venenum aspidum fugientes, latibula
in terris petierunt antris abditi, rudi victu, scaturientis
aquæ leni potu carnem macerantes, tegmine hircino ami-
cti, junceo, vel stramineo fessa membra somno foventes,
nudis pedibus Dominum quæsierunt, æternamque patriam
invenierunt. Adfunt & Virgines nitidæ, mundo corpore,
sincero corde, sanctaque mente, cum oleo in lampadibus
suis, sponso qui est præ filiis hominum speciosus, obviam
venientes. Devotæ tandem, continentisque Viduæ, & aliæ
quamplurimæ sexus utriusque personæ, piis & sanctis
operibus semper intentæ, cum plenis manipulis eidem
cœlesti sponso se repræsentaverunt, cum Angelis glo-
riam in altissimis Deo, & in terra pacem hominibus bo-
næ voluntatis magnificè depromentes.

*miris in
miris S.
miris, qui
miris
miris*

§. 2. Hæc omnis unus & idem Spiritus admirando plu-
rimum operatur mysterio, & sicut altissimus ab initio vi-
sionem suam, talibus piis cultoribus juxta sanctam pro-
missionem suam visitavit, firmavit, & auxit, sic semper ad
illam suæ protectionis auxiliu multipliciter impartitur,
& eandem vineam more solito visitans, virum fortem ad
hujusmodi vineæ culturam adduxit, gloriosum scilicet
Confessorem beatum Bennonem, superno cœtui merito
sociandum, imo verius sociatum, qui inter ceteros Chri-
sti athletas suis meritis & exemplis ipsam sanctam Eccle-
siam divina cooperante gratia multipliciter decoravit,
præsentisque temporis caliginem suæ lampadis fulgore
mirabiliter illustravit. Ipse enim adversus mundum, car-
nem, & dæmonem fortiter dimicavit, & in odorem altis-
simi currens, copiosam utriusque sexus Christi fidelium
multitudinem salubriter post se traxit, ac velut effusam
super faciem terræ religiosam professionis suæ genera-
tionem dereliquit, ut ad illuminationem gentium cele-
bri memoria tanquam rotulam sydas in Ecclesie firma-
mento servaretur.

*Miraculis
miris ad vir-*

§. 3. De cujus quidem origine, vita, moribus, & fama,
necnon mirabilibus, quæ in præmium sanctitatis ejus,

Deus mundo multipliciter ostendere dignatus est, ne do-
tam celebri viro etiam posteritas maneat ignara, pauca ex
multis duximus recitanda. Siquidem Fridericus Bulten-
burgensis vir nobili loco natus pater fuit beati Bennonis,
quem ex Bezela ejus pia uxore susceperat. Cumque in
Beato Bennone ab ineunte ætate bona indoles eluceres-
ne illa æqualium studiis, malis moribus, ac depravatis opi-
nionibus (ut illa ætas assolet) corrumpere, magno opere
sibi providendum existimavit, & cum ut primum ex in-
fantia excessit, divo Bernardo Episcopo Hildesemensi
commendavit, & tradidit. Qui cum negotium sibi com-
missum attenderet, ut puer ad virtutem rectè informaretur,
illum primum ad amorem Dei optimi maximeque in-
duxit, deinde verò cum vir prudens intelligeret, utile esse
si literæ cum virtute conjungerentur, beatum Bennonem
à Bigario, bono sancto viro & docto instruendum curavit,
sub quo magnos ille progressus fecit, quamobrem ineun-
te jam adolescentia, cum ad bene beateque vivendum sa-
tis instructus esset, monasticam vitæ rationem suscepit,
Monachus itaque cum esset, rejectis voluptatibus, om-
nem vitæ cursum in virtute confecit: quod cum Fratres
cum quibus vivebat probassent, tantumque in eo virtutis
esse cognovissent, quantum Ecclesiasticis honoribus erat
mandandum, defuncto eorum Abbate cunctis ferè suf-
fragiis Abbatiam illi detulerunt, sed quia res in conten-
tione incidere, cum essent sed non ita multi, qui Sigi-
berto religioso viro suffragabantur, beatus Benno ut erat
ab omni ambitione alienus, honorem recusavit, & pro Si-
giberto summo studio egit, rogavitque ne se ab ea viven-
di ratione, qua in tranquillitate esset, distraherent, sed
quo ille vehementius rogabat, eo magis Monachorum
studia incendebantur. Urgentes igitur & instantes, bea-
tum Bennonem vel invitum ad dignitatem rapiunt, quia
ipse tertio post mense deposuit, seque ad pristinum vitam
& bene quidem institutum retulit, cœpitque eum claræ
memoriæ Henricus Tertius Imperator diligere primum,
qui cum videret sanctissimum hominem ad republi-
cam bene gerendam natum esse, tantum virum in cœno-
bii angulis ætatem consummare passus non est. Sed cum
à fel. record. Leone Papa IX. prædecessore nostro assen-
sum obtinisset, illum magno opere repugnantem à Mona-
sterio eduxit, ac Præposituræ Ecclesie Bossorien. Hilde-
sensem, diæcesis præfecit. In ea verò cum usque ad ingra-
vescentem ætatem integrè, castèque conversaretur, Cano-
nici Ecclesie Misnii fama ejus ducti, venerandum se-
nem qui tunc quinquaginta sex annos natus erat, Eccle-
sie suæ præesse voluerunt. In qua cum omnia præclarè
tum hoc præclarissimè egit, quod Vandalos de religione
Christi, male sentientes, ex pernicioso errore eripuit, eos-
que traduxerit, ut unà cum Catholica Ecclesia pari studio
fidem Christianam tenerent. Quod factum & memorabi-
le est, & planè divinum. Illis namque temporibus pi-
mem. Gregorius Papa VII. etiam prædecessor nostrus, & si-
milis memoriæ Henricus Quartus Imperator, magnas in-
ter se inimicitias gerebant, & ita quidem ut alter alterum
de eo in quo locatus erat dignitatis gradu dejectum stu-
deret, qua de causa uterque suos in Concilium vocavit.
Paruerunt Imperatori non solum Principes, sed etiam
universi, & Germani, & Galliarum Episcopi, solus beatus
Benno decreti Imperatoris auditor non fuit, quippe qui
præclarum fore existimabat, si Ecclesie dignitatem quod
ejus fieri posset, tueretur. Atque ut suæ erga Ecclesiam de-
votionis documentum daret, Imperatorem, Marchionem-
que Misnen. hostes religionis judicatos exco-
municavit, quin etiam Marchioni ingressum templi Misnen. prohibi-
uit, seque ad Concilium Pontificis contulit. Ad hæc ma-
gnitudinem animi quid addi potest? Sed antequam pro-
fectionem susciperet beatus Benno, in Albim magnam
& celebre flumen perfluens, Ecclesie suæ Misnen. clavis
projectit, ut iis qui se Imperatoris causæ adiungunt, quæ
que ob rem excommunicati essent, ingressus Ecclesie non
pateret, ex quo facile concipi potest, quantas ille inimicitias
pro Ecclesia Catholica susceperit, quantoque se ob-
tulerit periculo. Nam cum Imperator se suisque injuria
affectos existimaret, ac suas & communes injurias, quod
qui intenderet, beatam Bennonem à Concilio reverentem
ut suum expleret animum, in vincula conjecit. Sed Deus
omnipotens;

omnipotens, qui bonos scelerate oppressos erigit, divinum hominem respexit, fuit igitur beatus Benno non ita multo post, & liberatus, & in pristinum statum restitutus. Cum autem eo tempore claves Ecclesie Misnen. de quibus præfati sumus, desiderarentur, in dicto Albi flumine capite piscis; in ejus visceribus claves amissæ repertiuntur, magnum sane, & haud obscurum divinitatis specimen. Nunc verò de iis quibus Ecclesiam suam exornavit Sanctissimus homo. Et primo quidem cum videret egregium tantum rebus sacris magno ornamento esse, optimam quidem ille canendi rationem instituit, quæ hodie in templo Misnen. magno cum decore viget. Ecclesiam præterea bonis multis, atque facultatibus locupletiore fecit, quod quod in eo loco, in quem secedere solebat, si quando à cæteris curis ad contemplationem Dei Optimi se convertere vellet, Ecclesiam collegiatam extruxit, instituitque. Sed quid pluribus de propenso beati Bennonis in rem Ecclesiasticam studio? Albim flumen prædictum siccis pedibus transivit, cumque aliquando (ita ut facere solebat) agricolas inviseret, videretque homines de labore fessos vehementer sitire, commiseratione adductus, aquam in vinum convertit. Idemque beatus Benno alio quodam tempore, cum in valle proxima Civitati Misnen. concionem ad populum haberet, animadvertit multos, ut sit tempore æstivo, siti penè exanimis, ut illis subveniret terram percussit, è qua subito uberrimus, & perennis fons emanavit, qui adhuc hodiernis diebus fons sacer appellatur. Campana verò ab ipso divo Bennone consecrata, omnem vim cæli ab agris finitimis avertit, tum ager ille per quem iter facere solebat vir divinus, omnes qui in ea vicinia sunt agros ubertate facile superat. Est præterea pagus quidam Neumberch nuncupatus, à Misna longe distans, aliquando tamen divinitus accidit, ut uno eodemque tempore beatus Benno, & illic rem sacram faceret, & Misnæ rebus sacris interesse videretur. Marchio quidam Misnen. ad rem avidior, cum per summum scelus in possessionem bonorum Ecclesie Misnen. irruisset, beatus Benno hominem rectè facturum affirmavit, si ea quæ ipsi Ecclesie Misnensi eripuisset, restitueret, sin minus Deum aliquando pro tanta improbitate pœnas ab eo expecturum. Quibus verbis homo furens concitatus, sanctissimum virum alapa percussit: tunc beatus Benno divino spiritu afflatus, hanc tantam injuriam, inquit, hoc eodem tempore sequentis anni Deus omnipotens ulciscetur. Quem Marchio ille protervus atque superbus irrisit, ac paulo post beatus Benno ægrotare cœpit, & brevi futurum sperans, ut ex hac vita ad superos, quorum consuetudo dulcis est atque æterna, migraret, paulò antequam moreretur Canonicos suos adhortatus est, ut eam charitatem quam nos docuit Christus, studiose complecterentur, deinde Eucharistiam cibum illum divinum magna cum pietate suscepit, & cum orationes ad Deum optimum maximumque habuisset, è vita excessit, & quidem quadragesimo Pontificatus sui anno, post Christum autem natum millesimo centesimo sexto. Hactenus de iis, quæ in vita non humano consilio, sed divinitus gessit divinus homo.

Et post mortem miraculis etiam emicuit.

§. 4. Ad ea verò quæ post mortem illius, summa cum admiratione acciderunt, nonnulla recitanda censuimus, ac primum, Marchio de quo paulò ante locuti sumus, cum tempus illud evenisset quo sanctus vir ipsum Marchionem pœnas daturum prædixerat, in hanc vocem prorupit, Benno superiori tempore nescio quod periculum nobis hodierno die eventurum minabatur, mortuus est ille: non igitur est quod nobis timeamus. Vix ille hæc verba finierat, subito constringitur, & auxilium eorum qui aderant implorans, miserandum in modum, ac magno cum dolore, & gemitu moritur. Hinc facile concipi potest, divinam potestatem divino homini communicatam esse. Accedit huc alterum exemplum priori haud dissimile. Vvillhelmus alius Marchio antedictam Misnen. Ecclesiam injuriose tractabat, cumque Præpositus ejusdem Ecclesie hominem magnis precibus à malo instituto abducere vellet, ipse non solum rectè monentibus parere noluit, sed etiam multo magis quam antea ipsam Ecclesiam vexavit: tum dictus Præpositus cum aliunde auxilium petere non posset, ad divum Bennonem confugit, ab eoque preca-

tus est ut Ecclesiam servaret, quo factum est, ut beatus Benno Marchionem per quietem admonuerit, ne quid gravius adversus Ecclesiam moliretur, quod cum ille ut inane somnium contemneret, quarto deinceps vehementer objurgatus, alterum oculum amisit, periculo graviore proposito, nisi ab improbo instituto desisteret. Vvillhelmus Marchio partim metu, partim pœnitentia ductus Ecclesie restituit omnia, illiusque facultates quantum potuit auxit, quin etiam divum Bennonem, & plurimi fecit, & maxime coluit. Illud verò prætereundum non est, duos esse Pagos, in quorum altero Marchionem dum fugeret se abdidit, in altero verò Vandalos à summa impietate ad fidem Christianam convertit, in quibus vestigia pedum ejus adhuc integra concernuntur, tum tugurium illud in quo apud Vandalos fuit, et si nulla stabiliori structura firmetur, rectumque habeat stramineum vetustate confectum, illud tamen nec unquam vitium fecit, nec igni est consumptum, cum tamen sæpenumero vicinæ ædes incendio fragrarunt. Habitus quoque Episcopalis quo corpus suum terræ commendatum extitit, unà cum mitra Episcopali ultra ducentos annos sub terra latuit, & absque aliqua alteratione ex sepulchro effusus, hodie integer cernitur, & ostenditur. Possent hic quamplurima alia miracula afferri. Multos enim divi Bennonis meritis è mortuis excitatos constat; multos variis morbis curatos, denique qui votum fecerit, neminem illius beneficium non sensit.

§. 5. Propter quæ charissimus in Christo filius noster Carolus Romanorum, & Hispaniarum Rex Catholicus Imperatorem electus, & dilecti filii nostri Albertus S. Petri ad Vincula Presbyter, & Mathæus S. Angeli diaconus S. Romanæ Ecclesie Cardinales, ac venerabiles fratres nostri Riccardus Treviren. & Hermanus Coloniensis Archiepiscopi per eorum patentes literas, necnon dilecti filii nobiles viri Ferdinandus Archidux Austriae, ac Georgius, & Henricus fratres Germani Ducæ Saxoniæ, Lantgraviæ, Thuringiæ, & Marchiones Misnæ, per venerabilem fratrem nostrum Joannem Episcopum Misnen. Nuntium & oratorem ad Nos ab eis destinatum, & dilectum filium Vvillhelmum de Enckenuort, electum Durtusen. Datarium, & Prælatum nostrum domesticum, eorum apud Nos & Sedem Apostolicam etiam oratorem, & negotiorum gestorem, humiliter supplicari fecerunt, ut præmissis diligenter inquisitis & exploratis, ad beati Viri canonizationem procedere dignemur.

§. 6. Quorum quidem precibus licet libenter annuere vellemus, summopereque gauderemus hujusmodi canonizationem nostris temporibus divino quodam mysterio contigisse, ac nobis justum videretur, ut idem beatus Benno, quem jam Deus in cælesti gloria Sanctorum choro dignum fecisse plurimis & manifestis indicis, & miraculis ostenderat, in terris etiam sibi debito Sanctorum honore non defraudaretur, non statim rem tanti ponderis ac momenti faciendam, sed juxta veterem, & laudabilem consuetudinem cunctanter matureque considerandam duximus. Post triplicem igitur inquisitionem ex recolendæ memoriæ Alexandri Sexti primo, & deinde Julii Secundi, & successive Leonis Decimi prædecessorum etiam nostrorum commissionibus super hoc debite factam, tandem idem Leo Decimus tribus etiam Romanæ Ecclesie Cardinalibus, ex tribus illorum ordinibus, videlicet Venerabilibus fratribus nostris Bernardo Ostiensis sanctæ Crucis Jerusalem, & Antonio Albanen. Episcopis, tunc tit. S. Vitalis Presbytero, ac Joanni SS. Cosinæ & Damiani Diacono Cardinalium, de fratrum suorum, de quorum numero licet absentes tunc eramus, consilio & assensu commisit, ut ipsi visis, & examinatis processibus editis super ejusdem beati Viri vita moribus, fama, & miraculis, ante, & post ipsius decessum, ejus intercessionibus à Deo factis, aliisque cunctis ad Sanctorum canonizationem hujusmodi necessariis, se super omnibus, & singulis diligenter informarent, & per eos comperta in suo secreto Consistorio, ut moris erat, fideliter referrent. Cumque ipsi Cardinales visis, & examinatis diversis processibus in partibus Germaniæ de Sedis prædictæ commissione habitis, & ad Curam nostram transmissis, testiumque fide dignorum depositionibus, pro tanta rei dignitate

Carolus V. Imperator & alii principes, presbyteri, diaconi, & Cardines Pontificatus supplicaverunt.

Qui post inquisitionem processibus super ab Alexandro VI. Julio II. Leone X. & aliis rebus servatis in vaticanis, & Benno canonizationem d. v. m. d. ultima Martii 1523.

